

روایتی ساده از جنایتی تکان دهنده

مروری بر کتاب حس اثر عدنیه شبلی، نویسنده فلسطینی

بنیاد لیت پروم پرایز (جایزه ادبی آلمان) در سال ۲۰۲۳ کتاب جزئیات جزئی را برنده اعلام کرد، اما حواشی این جایزه نمایشگاه کتاب فرانکفورت امسال را تحت تاثیر قرار داد. داوران در توصیف این کتاب گفته بودند: «این کتاب بسیار قوی روایتی ساده از جنایتی تکان دهنده ارائه می کند». اما با این حال در بحبوحه‌ی هم‌زمانی برگزاری نمایشگاه فرانکفورت و جنایت‌های اسرائیل در غزه پس از ۷ اکتبر، همین روایت ساده از سوی جامعه‌ی غربی طرد شد. طوفان الاقصی سبب تغییر نظر مجریان نمایشگاه و لغو مراسم اهدای جایزه به جزئیات جزئی شد. به دنبال این ماجرا، بسیاری از ناشران عرب نیز از حضور در نمایشگاه انصراف دادند. اما چرا نویسنده این کتاب، عدنیه شبلی، موافق تقدیر و سپس بایکوت شدند؟

عدنیه شبلی متولد ۱۹۷۴ در فلسطین است. او نمایش نامه، رمان و داستان کوتاه می نویسد و همچنین مقالاتی از او در مجلات ادبی و فرهنگی-هنری به زبان‌های مختلف منتشر شده است.

از جمله آثارش در حوزه داستان نویسی می توان به حس، همه به یک اندازه از عشق دوریم و آخرین اثر او، جزئیات جزئی، اشاره کرد. شبلی به دلیل نثر و تکیه بر جزئیات روایت زنانه تا به حال برنده و نامزد دریافت جوایز ادبی بین‌المللی زیادی شده است. او جایزه نویسندگان جوان مؤسسه عبدالمحسن القطان را در سال ۲۰۰۱ برای کتاب حس دریافت کرده و نامزد طولانی مدت جایزه ادبی بوکرو نامزد نهایی جایزه ملی کتاب در آمریکا برای ترجمه کتاب جزئیات جزئی در سال ۲۰۲۱ بوده است. شبلی فارغ التحصیل دکترای مطالعات فرهنگ و رسانه در حوزه فعالیت بصری از دانشگاه شرق لندن است و از سال ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۹ استاد مکتب تئوری‌های نقد و مطالعات فرهنگ دانشگاه ناتینگهام و استاد مهمان «مدرسه عالی مطالعات علوم اجتماعی» پاریس بوده است. او از سال ۲۰۱۳ استاد مدعو گروه فلسفه و مطالعات فرهنگی دانشگاه بیرزیت فلسطین و همچنین عضو گروه «بیروت ۳۹» است که ۳۹ نویسنده عرب زیر ۴۰ سال آن را تشکیل

داده‌اند.

شبلی زبان و هویت مادری خود را در داستان‌ها و نوشته‌هایش دنبال کرده است. او نمی‌کوشد که مسئله فلسطین را تبدیل به موضوعی جهانی کند، چرا که به باور او فلسطین موضوعی جهانی است که مقهور روایت‌های غربی و «عادی‌سازی» شده است: «ادبیات من هرگز درباره فلسطین نیست، بلکه درباره توجیه به بی‌عدالتی و عادی‌سازی درد و رنج است. تلاش من در مورد فلسطین این است که نگران موضع‌گیری نباشم، بلکه نگران کسانی باشم که در رنج اند...»^۳

حس تنها اثر شبلی است که به فارسی ترجمه شده است، داستان زندگی دختری فلسطینی و روایتی پراز رنج از جامعه رنجیده فلسطینی است که فضایی سرد و سیاه دارد. شبلی خانواده فلسطینی را پاره‌پاره و دور از هم نشان می‌دهد اما دلایل این رنج و سردی را نمی‌گوید. کتاب در پنج فصل با عناوین رنگ‌ها، سکوت، حرکت، زبان و دیوار نوشته شده و هر فصل با محوریت یکی از حس‌های پنج‌گانه پیش می‌رود. اما نویسنده به جای تکیه

مرضیه پورفلاح

کارشناسی ارشد فلسفه